

MAGYARORSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.---	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre --- " 3.---	Negyedévre --- " 3.60
Félévre --- " 6.---	Félévre --- " 7.---
Egész évre --- " 12.---	Egész évre --- " 14.---

Egyes példány ára 4 fillér (2 kr.)

FŐSZERKESZTŐ: dr. GYÖRFFY GYULA
FELELŐS SZERKESZTŐ: FÉNYES LÁSZLÓ

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL:
Budapest, IV. kerület, Vámház-körút 8. szám.
Hirdetések petit számítással, díjazás szerint
Apróhirdetések ára: egy szó 2 fillér, vastagabb betűvel 4 fillér.

Riadók.

Sohsem riadóztak még annyit ebben az országban, mint ez idén. Riadóval kezdődött, riadóval végződik, s a vége, hogy annál édesebben pihenünk. Hiába, még se tagadjuk meg szittyá voltunkat. Annál jobban alszunk, minél jobban riadóznak. Riadó a magyar altató dala.

S azt hisszük, hogy éppen azért alszunk olyan mélyen, mert a magyar közélet kürtösei nagyon sokszor, bántóan sokszor fújták meg a harci kürtöt. Ugy jártunk, mint az egyik vidéki garnizon huszársága. Az ezredes ur jó kedvében csupa tréfából alarmot fuvatott. Hetenként háromszor is. Az első két héten komolyan vették, s a tisztikar a legénységgel együtt pontosan glédába is állt. Később már nem vettek fel a riadónak, hanem nyugodtan becsüzték, vagy aludtak az Urban. Felülük akár meg is szakadhatott az ezredtrombitás. Egyszer aztán csakugyan komoly volt a riadó; mert hirtelen megjött a hadtestparancsnok. Az ezredes riadót fuvatott. Hiába. Tréfának vették. Pedig nem volt tréfa. De a hadfiak nyugodtan szunyadoztak s a jókedvű ezredes urnak nyugalomba kellett vonulnia.

Csaknem így vagyunk a közélet terein is.

Az első riadót, a kiegyezés riadóját Szell Kálmán fujta meg. Az év elején oda-dörögte a világnak: Űtött a tizenkettedik

óra. A magyar politikai világ azonnal nyeregbe szállt. Élénk, pattogó volt ez a riadó, készenlétbe szólította Magyarország összes osztályait. S mikor már hadsorban állottak a felek, akkor aztán megjött a formulamagyarázat, mely leszerelte a harci kedvet. Hiszen alhatunk még 1907-ig. Ez volt a diszriadó.

Rögtön utána megharsant a jászberényi kürt. Apponyi Albert érczes hangja riasztotta fel a gazdasági önállóság hanyag táborát. A jászberényi beszámoló keményen hangsúlyozta, hogy a Bánffyénál rosszabb kiegyezést semmi körülmények között el nem fogadhatunk. Inkább gazdasági önállóság, mint osztrák járom. Körülbelül így hangzottak a szólamok, melyekről már a beszámolót követő esti banket pohárcsengésénél meg is feledkeztek. Ez meg a jászberényi riadó története.

Igen természetes, hogy ha a riadók nem is szültek harczokat, de szültek újabb riadót. Ezuttal Sopron falait rengette. Sándor Pál fujta a tárogatót, s Magyarország kereskedő világa a bürökből csak ugy ontotta az önálló vámterület katonáit. Meddig maradt hadsorban Sándor Pál és tábor? A vezér nyugszik babérain, tábor elzüllött. Azt kell hinnünk, hogy ez is csak amolyan farsangi riadó volt.

Ez röviden az ország gazdaság-politikai harczainak meddő, sivár képe. Az ilyen tessék-lássék szólamok csak elernyesztik az igazi küzdőket, s idővel még a

legkomolyabb riadó is közömbössé teszi a közvéleményt.

Hogy is állunk egyéb téren? A nemzetiségi kérdésben Apponyi Albert Pozsonyban, Brassóban rázza fel a nyugvó elemeket. De mikor azt látjuk, hogy a vezetése alatt álló párt éppen nem érvényesíti befolyását, hogy a kormány erélyesebb nemzetiségi politikát folytasson, akkor a nemzetiségi riadókat is hamis hangoknak kell tartanunk. Inkább elálmosítanak, ahelyett, hogy csakugyan felriasztanának. Ezek meg a nemzetiségi riadók!

Társadalmi téren a párbaellen hangzott föl a szózat. Bourbon Alfonz volt a szóvivő. S alig hangzott el utolsó szava, Szombathelyen halálra küldött egy ügyvédet a lovagias golyó.

No még csak egy riadót említnék; a polgárság, a parlament riadóját a katonai hatalom ellen. Hogyan is végződött? Tudjuk. A parlament maga mondta ki, hagyják aludni. Nem érdemes a parlament hatalmat megóvni. Ki is adták a katonaképviselőt s most nyugodtan leshetik az újabb tizenkettedik órát.

Ugy látszik, hogy a magyar közélet órája alighanem olasz módra 24 órára van berendezve s azért pihen olyan csendesen a tizenkettedik órában is. Mert hiszen olasz időbeosztás szerint a tizenkettedik óra csak közepe az időnek s nem végső terminus. Van még idő a nyugalomra, szólhatnak hát a riadók. Ugyis hiába szólnak.

Monna Vanna.

(Maurice Maeterlinck 3 telvonásos drámája, *Ábrányi* Emil fordításában. A *Nemzeti Színház* bemutató előadása 1902. december 16-án.)

— A *Magyarország* eredeti tárczája. —

Valamikor majd egyszer, a kultur-biztosító igazságokat, a klasszikus törvények és az erkölcsi paragrafusokat, valamiképpen a dráma inódalom szabályait, mind, mind ezeket egy nagy muzeumba fogják összegyűjteni s a zsúfolt állványu termekben ki lesznek függesztve a figyelmeztető felírás: n'y touchez pas! Ne tessék hozzányúlni — többé.

Egy idő óta már lege artis rossz drámáknak tapsol a világ. Szídjuk Ibsen drámáiról elméletét, Hauptmann tendenciáit, Rostand lírikus raffiniáit, im most Maeterlinck perverz eszménységét, de tapsolunk nekik, mert darabjaik szépek s mert szépek: jók és igazak. Egyszerűen csak megfordítottuk a tételt. Eddig akkor voltak a darabok szépek, ha szabályszerűen jók és általános erkölcsi igazságoktól terhesek voltak. Most akkor jók és igazak, ha szépek.

Elvégre is a nagy erkölcsi, az általános emberi igazságokat nem lehet minduntalan pásztorórára szólítani, ebbeli hivatásuknak annyiszor eleget tettek már Sophoklesztől Prém Józsefíg, hogy megunhatták a dolgot.

A mint, mondom, Maeterlinck sem követi se Sheakespearét, se Prém Józsefet, nem általános nagy igazságokat mond el, hanem ugy tesz, mint a tenger partján haladó vándor, aki szintén nem az apály és a dagály törvényei szerint toluó, majd elsimuló s ismét előtorló hullámokat nézi, a melyek pedig az egész tengert alkotják, hanem ama néhány körülményei által elősodort hullámot figyeli, amely nekimegy a

sziklának, a hegynek, egy pillanatra a birtokába veszi azt, vagy csak felügyelnek hozzá, az mind egy, hogy azután hullám voltában megsemmisülten porrá zúzódjék. Ezen a hullámon át látja a tenger vizét s nem törődik vele, hogy a többi hullám csöndesen ringatja a sajkát, hátába hagyván mélyeszteni az evezőket.

Fenségesen szép, tiszta szerelem a *Monna Vanna* története s Maeterlinck azt bizonyítja benne, általa és vele, hogy a tömeg nem tűri a fenséges, tiszta szerelmet, ha százszor fenséges és ezerszer tiszta, de nem fér el erkölcsi paragrafusainak formái közt. Már pedig, ha olyan eszményi ez, mint *Monna Vanna* és *Prinzivalle* szerelme, akkor nem férhet el a tömeg-felfogás szűk korlátai közt. Kitor abból, mint az a hullám kitor a tenger színéből. Es mint ez a hullám porrá zúzva hull vissza a tengerbe, mint ahogyan egykor a Ikarus lezuhant, mert közel repült a naphoz, ugy esik vissza *Monna Vanna* és *Prinzivalle* szerelme — az emberi szerelmek közé. Nem ők akarták. A tömeg-felfogás képviselője, *Monna Vanna* férje: *Gvidó Colonna*, Piza parancsnoka akarta így.

Darabját Maeterlinck a XV-ik századba, az olasz köztársasági városok harczának idejébe és levegőjébe helyezte. Mint az effektusok nagy ismerője, tudta, hogy alakjai plasztikusabbak, képei nemesebbek lehetnek így. Florenz és Piza régóta harczban állanak egymással. Az előbbinek zsoldos hadserege *Prinzivalle* vezetése alatt a győzelem előestéjén táboroz Piza falai alatt. A kiéheztetett, lövege-fogyott Pizának pedig *Gvidó Colonna* a feje.

Gvidó atya, *Marco Colonna* volt követésében *Prinzivallenél*. Meghozta választát az ifju vezérnek: nemcsak megkegyelmez, de megerősíti, élelemmel, hadiszerezettel bőségesen ellátja

Prinzivalle Pizát, ha alkonyattól hajnal pirkadásáig Gvidó elküldi neki a feleségét: *Monna Vannát*, egy szál köpenyben. Más ne legyen rajta.

Ugyebár kegyetlenül durva ajánlat? S miért, honnan ez a bestialitás?

Sok-sok évvel ezelőtt, tizenkét éves gyermek volt *Prinzivalle* és *Vanna* nyolcz. Ott játszottak együtt Velence egyik parkjában s aztán egy nap elszakadtak egymástól. Ahogyan az gyermekeknel és az életben elő szokott fordulni. *Am Vanna* egyénisége bele nőtt a *Prinzivalle* lelkebe s hogy nőtt az ifju, vele nőtt az elvesztett *Vanna* képe is. *Vanna* szegény leány volt, felnőtt, férjhez ment, csöndesen, megelégedetten töltötte napjait, amint az az életben gyakran elő szokott fordulni. De *Prinzivalle*. Hazája, senkije sem volt, csak egy emléke maradt gyermekkorából. Ez az emlék a *Vanna* képe volt, amely vele nőtt az idővel. Zsoldos katona lett, harczolt, dicsőséges csatákat küzdött végig, hogy olyan uton férhessen szerelméhez, ahogyan tud. Nevetve hallgatta a halálhörgést, mert minden halott teteme egy lépés volt neki céljához, hogy szerelméhez juthasson. Amint látszik, egészen közönséges emberi, de vad, erős emberi indulatok vezérelték. A drámaírás szabályai ellen eddig nem vétett.

Természetes, hogy Gvidó de *Colonna* felháborodással utasítja vissza az ajánlatot, ám a szenátus maga elé hivatja *Vannát* s előtárják neki hazája pusztulását, népének éhínségét, minden szenvedését és nem kényszerítik, nem kéri, csak megkérdezik tőle: fel akarja-e magát áldozni *Pizáért*? *Vanna* igennel felel s estére egy szál köpenyben, a martír-érzés fenségével lép be *Prinzivalle* sátrába, akiről különben semmit sem tud.

Szemben állanak egymással *Prinzivalle* és

Budapest, decz. 29.

A csajkási mandátum. *Titelről* táviratozzák: A osajkási kerület képviselőválasztását *Vojnics* István megyei főjegyző, mint választási elnök a rendes időben nyitotta meg. Jelöltek: *Jovanovics* István udvari tanácsos és *Miloszavjevics* Mila ügyvéd. Mind a kettő szabadelvű párti. A rend fenntartására egy század katonaságot és negyven csendőrt rendeltek ki.

Népgyűlés Munkácson. Az önálló vármegye területében vasárnap délután dr. Gergely Albert elnöke alatt gyűlés volt, amelyen sok száz főre menő közönség jelent meg. A függetlenségi párt képviselőiben Komjáthy Béla és Barta Ödön képviselők mondtak beszédeket. A gyűlés elhatározta, hogy az önálló vármegye mellett feliratot intéz az országgyűléshez.

A kiegyezési tárgyalásokat a két kormány miniszterelnökei és pénzügyminiszterei ma reggel tíz órakor folytatják az osztrák pénzügyminisztérium palotájában.

Vasárnap délután a Sacher-szállóban miniszteri értekezlet volt, amelyben magyar részről *Szell* Kálmán miniszterelnök és *Lukács* László pénzügyminiszter, osztrák részről *Koerber* miniszterelnök és *Böhm-Bawerk* pénzügyminiszter vettek részt. A tárgyalást, mely 1/3-tól öt óráig tartott, holnap délelőtt folytatják.

A kiegyezési tárgyalások.

Szell Kálmán miniszterelnök azzal ment föl vasárnap reggel Bécsbe, hogy ez az útja lesz az utolsó a kiegyezés megkötése céljából. Maga a miniszterelnök nem nagyon kedvezően nyilatkozott még szombaton arról, hogy utazásának lesz-e eredménye. Meg is nyilatkozott ez a hangulat a kormányhoz közel álló lapokban, melyek valóságos riadót futtak az osztrák kormány ellen. Mondhatjuk, hogy amióta *Szell* és *Koerber* a nyáron ez utóbbi indiszkréziói folytán oly keményen összekocczantak, a két miniszterelnök között ilyen feszült viszony még nem volt, mint most.

Annál meglepőbb mégis, hogy a hivatalos jelentések már ma sokkal kedvezőbbek a kiegyezésre nézve. Valószínűnek tartjuk, hogy az osztrák kormány mégis kénytelen volt tarthatlan álláspontjának a feladására.

Monna Vanna. A második felvonás e hatalmas szép jelenetét karácsonyi számunkban szó szerint leközöltük. Vanna emléke eddig emberi szerelmet táplált, növelt vad indulattá Prinzi-valle lelkében. Vanna jelenléte, egyéniségének közelsége ezt az indulatot tisztító tüzön égette el és nem maradt ez indulatból más Prinzi-valle-ban, mint aetherikus ereje a szerelemnek. Nem az a szenvedély, amelyet minden idők állama adó-alany gyarapításra használ fel, s amelyet emberinek neveznek, hanem valami emberfölötti, minden salaktól és minden közszükséglettől mentes érzés.

De ilyen erő, amely e csodát Prinzi-valle-nél véghez vihette, önmagára sem mulhatott következmény nélkül. A mártírnből szerelmes asszony lett. Monna Vanna lényének hatása az eszményiségbe viszi Prinzi-valle érzeit, de ez ugy történhetik csak meg, hogy Monna Vanna is felszáll vele. A nyugodt, megelégedett, csöndes hitvesi szerelem elszáll abban a pillanatban, amelyben a tábor kegyetlen szívé bestiája helyett a gyermekszerelem emlékének állhatatos szenvedőjét találta a sátorban Monna Vanna. Megértették egymást. Szerelmük nagysága azonban megőrzi tisztaságukat. Homlokcsókot váltanak csak s mámorosan a tiszta szerelem boldogságától nézik a sátor ajtajából, amint az éjszaka esődjében elindulnak a nyájak, az élelmszert, löszert vivő terhes kocsik Pizába, majd az örömtől kivilágított Piza ragyogó látképét pillantván meg, maguk is itasan a boldogságtól indulnak Pizába. Prinzi-valle szerelméért feláldozta Flórenzt, amelynek zsoldjában állott, ez által megmentette Pizát, illő, hogy Piza megmentse Prinzi-vallet, okoskodik Monna Vanna.

A harmadik felvonásban ismét benn vagyunk Pizában, a palazzo tornácán, ahol most már csak egyetlen áldozat, *Gvidó*, a férj vár.

Ezt bizonyítja az a körülmény, hogy tegnap teljes három óráig tanácskozott a két kormányelnök és a két szakminiszter. Ha nem sikerült volna találkozó pontokat teremteni a két kormány közt, nem tarthatott volna oly soká a tanácskozás. A tegnapi tanácskozásokról, melyek tehát határozottan kedvező tüneteknek tekintendők, a következő hivatalos jelentéseket adták ki:

Szell Kálmán és *Lukács* László tegnap délelőtt Bécsbe érkeztek. A magyar miniszterek kíséretében ugyancsak ideérkezett *Popovics* Sándor pénzügyminiszteri tanácsos, *Skerlec* báró és *Ambrozovics* dr. titkár. A miniszterek a bankgassei magyar házban előfordult kanyaróeset folytán ezuttal is a Sacher-szállóban szállottak meg.

Délután fél 1 órakor a Sacher-szállóba érkezett *Koerber* Ernő dr. osztrák miniszterelnök és *Böhm-Bawerk* osztrák pénzügyminiszter, akikkel *Szell* Kálmán miniszterelnök és *Lukács* László pénzügyminiszter haladéktalanul tanácskozásra ültek össze. A tanácskozás, melynek tárgyát a kiegyezés anyagának még tisztába nem hozott részei képezték, esti 5 óráig tartott.

Ma azután folytatták a tanácskozásokat. Valószínű, hogy ezuttal is eredményes volt a tárgyalás. A hivatalos jelentés így hangzik:

Bécsből táviratozzák a *Budapesti Tudósító*-nak: *Szell* Kálmán és *Koerber* dr. miniszterelnökök s *Lukács* László és *Böhm-Bawerk* lovag pénzügyminiszterek a tegnap megkezdett tárgyalásokat ma délelőtt folytatták s a tanácskozásba valószínűleg a szakelődök is, *Popovics* Sándor és *Spitzmüller* dr. miniszteri tanácsosok be fognak vonatni.

Koronás szökevények.

— Kié a gyerek? —

A szökés híre Drezdában bombaként hatott. Eleinte senki sem tudta, mihez kezdjenek s innen van, hogy a salzburgi és bécsi udvarral léptek összeköttetésbe. Így állapodtak meg abban, hogy József Ferdinánd Gentbe utazzék s birja rá Lujza hercegnőt a visszatérésre. József Ferdinánd és nővére találkozásánál előbb Giron is jelen volt, akikhez a főherceg egyetlen szót sem szólt, bár ő volt az, aki a drezdai udvarnál védelmébe vette Giron a kalandorság vádjá ellen, mert meg volt győződve, hogy

Lelki állapota a legrettenetesebbek egyike, amit ember elképzelhet. Az önfeláldozás és a halálra sebesített szerelem s becsület végzik tusájukat lelkében, mialatt ősz atyjának: Marconak megnyugvást hirdető szavait hallgatja. Marco öreg ember, Plato iskolájának hive, ő ajánlotta menyének, hogy menjen el a gyalázatba harmincezer embert megmenteni. Gvidóban kitör a férfi, a megsértett szerelem ereje összetör minden más érzelmi erőt s kiutasítja, elfogatja atyját.

De jön Vanna, a nép tüdvrivalgásától kísérvé. Gvidó reá kiált: ne nyulj hozzám. Vanna az igazság és a tisztaság szent-ségével áll elő, elmondja hiven az éj történetét, csak a maga érzelmeit zárja el a lelkében. Onnan az nem is fog többé előkerülni. Ennek az igazságnak, ennek a tisztaságnak ereje kellett volna, hogy megmentse mártir kötelékei alól Gvidót, mint a hogy magas szárnnyalásra birta Prinzi-vallet. De Gvidó nem tudott repülni, a földön maradt. Ez a dráma magja. Nem hisz Vannának, nem hisz makulátlanságában. Am egy gondolata támad. Vanna azért hazudja tisztaságát, hogy tévedésbe ejtven szándéka felől Prinzi-vallet, idehozassa azt, megbosszulandó gyalázatát.

Vanna látja, hogy nem hisznek neki, el van veszve ő is, de Prinzi-valle legfőképpen. Erezték-e már az alpesi hegyek csucsai közt lengő szellőt, a mely megfordulván, vad viharként száguld végig, hol előbb a napsugarakkal játszott? Így fordul meg Giovanna. Hát jól van. Hazudtam. Bemocskolt, igen, azért hoztam ide, mert itt akarom megölni egyedül, nekem adjátok börtönének kulcsát. Itt a mellem, nézzétek véres homloksebtől. (Holt mikor a táborba ment, egy golyó surolta.)

a francziát kizárólag beteges idealizmusa és kiusága vitte bele a kalandba.

Később József Ferdinánd négyszemközt is igyekezett meggyőzni nővérét. Kifogásait sorra megczáfolta, kétségeit rendre meggyőzte s mikor már azt hitte, hogy czélt ért s a trónörökösne követni fogja őt. Lujza hercegnő így kiáltott fel:

— S ha minden így van is, s ha minden ugy is lenne, ahogyan mondják, Giront én nem tudnám elhagyni soha,

Arra az esetre, ha a szász udvar megakadályozná a válást, vagy a pápa nem volna hajlandó a trónörökösrel kötött frigyét fölbontani, el van tökéelve, hogy valamely államban honpolgárságot szerez, áttér a református vallásra. Így aztán lehetővé válik a Gironnal való házassága, bár a régi házasságot a katolikus egyház törvényei ez esetben is főállónak fogják tekinteni.

Egy hírlapíró Montreuxban hosszabban beszélgetett Lipót Ferdinánd főherceggel, aki jókedvűen és tartózkodás nélkül nyíltsággal beszélt esetről. Ezeket mondta:

— O felségétől azt kívántam, hogy járulékaimat tovább is fizessék. Ha ezt nem teljesítik, el vagyok határozva per útjára lépni. O felsége irásbéli lemondást kívánt tőlem, de ezt eddig nem tettem. Így tehát jogaim teljes birtokában vagyok és minden esetre az uralkodóház tagjának tekintem magamat. O felsége vonakodik nekem járulékaim csekély hányadrészt is fizetni és Goluchowski külügyminiszter által fölszólított, hogy egy idegen állam polgárjogát szerezzem meg. Vonakodásom esetére az osztrák kormány megtorlásokkal fenyegetett, az udvarnak messze kiterjedő összeköttetései felhasználásával. En azonban az ilyen erőlyesen követelt kiutasítás ellen teljes erőmmel fogok ellenszegülni. Ragaszkodom az osztrák államba való tartózkodásomhoz, még akkor is, ha főhercegi jogaimról le kellene mondanom. Sajnos, Bécsben nem találom megőrizhető ügyvédet. Fivérem József Ferdinánd főherceg csak azért jött, hogy Lujza trónörökösneval tárgyaljon. Rólam tudomást sem vett, mert hosszú évek óta nagy nézeteltérés van köztünk, melynek oka Adamovics Vilma kisasszony.

Azt a hirt, hogy közte és a szász trónörökös közt heves összeütközés volt és hogy ő megverte sógorát, a főherceg teljesen alaptalannak nyilvánította, nemkülönben azt is, hogy Lujza főhercegnő a házasságából beteges került ki.

A tudósító ezek után Adamovics kisasszonyra terelte a beszédet, de itt a főherceg már nem be-

Meg is mutatom, hogy hogyan csókol s csókolja Prinzi-vallet örületen, a nézők azt hiszik, dühének örületében, ő pedig fülébe sugja: tied leszek.

Prinzi-vallet megragadják a katonák, kiáltja: ne higgyetek neki, nem gyaláztam meg, ő tiszta és szent, — nem hisznek neki, viszik be a „szüz-börtön“-be. Gvidó magához öleli Vannát, megköszöni neki a bosszút, amely megtisztítja a gyalázatot s jelenti: az örök mindjárt hozzák a kulcsokat, megölel őt s rossz álom lesz az egész. Vanna tántorogva kapaszkodik egy oszlopba s utána mondja: rut álom volt, most kezdődik a szép...

S a darabnak vége van. Mindenki hajlama szerint választhatja, együtt halnak-e, együtt szöknek-e, Vanna csak Prinzi-vallet szöktesse meg s maga visszatér a palazzoba? Egy bizonyos. Nem hittek eszményi tisztaságukban, szeretni fogják hát egy egymást, ott a börtön fenekén, mint a többiek. Mert a tömeg elfogadja a hazugságot, ha a konvencziók formájába burkolózik, de az isten minden igazsága sem kell, ha ellöki a konvenczió formáit.

Maeterlinck darabjának tétele ez, de nem a tétel benne a fő, hanem a részletek szépsége, definícióinak poézise, nyelvezetének szindus pompája, a melyet a fordító Ábrányi remekül adott vissza. Maeterlinck is, mint a modern drámaírók elhagyták az általános emberi igazságokat, mintha azt mondanák: nincsenek többé. Keresik az egyéni igazságokat, lélek mélyén elrejtett intimitásokat hordják elő, amelyek különböznek az általános etikai törvényektől. A hogyan például a szerelem fogalmát, „az egy test egy lélek“-et Maeterlinck a második felvonásban transformálja, kifejezésre juttatja, az csodaszép magyarázata Prinzi-valle Vanna szerelmének. Es a dráma tárgyának

szélt oly nyíltsággal. Ugylátszik, hogy házasságával nem siet, hanem előbb rendezni akarja ügyét az uralkodó családdal.

— De egyet határozottan tagadhatok, — mondta a főherceg. Azt, hogy ő felségétől valaha engedélyt kértem volna a házassághoz. En Adamovics kisasszonyt zavartalanul akartam birni, de anyám és fivérem kieszközltek, hogy tizenöt hónapon keresztül távol voltam tőle. Genfből Adamovics kisasszonnyal azért távoztam, mert nővérem és a kisasszony közt nem volt meg az az egyetértés, melyet óhajtottam volna.

A főherceg további nyilatkozataiból kitűnt, hogy ő már behatóan foglalkozott jövőbeli sorsával és polgári foglalkozásnak akarja magát szentelni. Sokféle gondolt, nevezetesen arra is, hogy a kereskedelmi tengerészetbe lép, de végleges elhatározásra nem jutott.

Erdekes a trónörökösének a születendő gyermekre vonatkozó kijelentése: Ezt a gyermeket, ugymond a hercegnő, nem fogom visszaadni, mert az mindenesetre az enyém, a szász udvarnak semmi közbe hozzá és megtartom mindenáron, ha másként nem lehet, kijelentem, hogy apja Giron, a nyelvemester. Drezdában azonban nem sokat adnak a fenyegetésre, amit legjobban mutat az olasz hatóságokhoz intézett alábbi megbízás:

„Ha Lujza Viktória Mária szász hercegnő, osztrák-toszkánai főhercegnő, aki Drezdából Salzburgba és onnan Münchenbe szökött a felső, olaszországi tavaknál vagy a Rivierán, Rómában, Nápolyban vagy Sziciliában megjelenne, azonnal kipuhatolendő, hogy a hercegnő lebetegedett-e, vagy már csesemőt hozott magával. A hercegnőt kedvese, vagy egy feltűnően rut logorvos, vagy egy 24—25 éves, szobor szépségű francia, foglalkozásra nézve nyelvemester, kíséri. Fivére Lipót Ferdinánd főherceg a szerelmes párt Genfben elhagyta. A szülés napja, órája, helye és körülményei, valamint a gyermek életképessége lelkiismeretesen megállapítandó és jelentés teendő.

Genf. decz. 29.

Itten tegnap este az a hír volt elterjedve, hogy a szász trónörökös és Giron nyelvemester öngyilkosságot követtek el a szállóbeli lakásukon.

Ez a hír azonban nem bizonyult valósnak. Az „Angleterre” szálló előtt, ahol most laknak, állandóan kíváncsi tömeg áll, a mely lesi őket. De hiába várják a szerelmes párt. A főhercegnő és Giron ottlétük óta még ki sem mozdultak a lakásukból és egyelőre semmi hajlandóságot nem mutatnak arra, hogy akár rövid időre is elhagyják a szállót. A her-

csakis ezt szabad tekinteni, a többi, egész sereg felvetett drámai tárgy: *Trivulzió*nak, Flórenz biztosának jelenete Prinziával s elfogatása, továbbá *Marco Colonna*, az apa szereplése, mind külön nagy drámai tárgyak, amelyek itt csak a két főszemély szerepének beállítása szempontjából jönnek figyelembe. A sok helyütt nagyon ingatag alapon álló logikai okoskodás sem érdekelt, mert lekött Vanna és Prinziával személynének értéke, történetük úgy lényegi igazsága, mint formai szépsége. Ha már most hozzá vesszük a szcenizozás bámulatos ügyességét, sablontól eltérő hangulatát a műnek, úgy megérthetjük azt a valóban nagy hatást, amelyet a darab a tegnapi premier-közönségre tett.

Az volt a híre a darabnak, hogy erotikus hatása van, a meztelenül, csupán köpenybe burkolt női test érdekessége kötné le a figyelmet. Konstatálni kell s *Márkus Emilia* dicséretére legyen mondva: Budapesten ez nem volt a hatás útka.

Holott az előadásról, minden ellenkező nyilatkozatok ellenére is, bátor vagyok megmondani: nem volt jó. Némely részleteiben kitűnő, de nervozusabb, modernebb volt az egész, mint a darab levegője megkíváná. Vanna: özvegy *Pulszky*né *Márkus Emilia* volt. Az első két felvonásban nagyon sok jelenetet ejtett els a hisztériának olyan mértékét mutatva szerepében, a mely éppen nem indokolt azzal az eredménnyel, amelyet Prinziával gyakorol. Am a harmadik felvonásban, szenvedélyes kitérőseiben a szerep közelebb jutott egyéniségéhez, plasztikus poseai itt hatalmasan léptek előtérbe, meggyőzték, szenvedélyes, hirtelen elhatározásának fordulatai összehozták *Márkus Emiliát* *Monna Vanna*val.

Prinziával *Beregi* volt. Hangjának nemes ércze, mozdulatainak előkelősége reá utalták a

czegi testvérek közös ügyvédje, Lachenal tegnap is értekezett a főhercegnővel hosszú ideig.

A lapok általánosan elítélik Lujza főhercegnő és fivére oktalan cselekedetét. Egy előkelő lap azt írja, hogy a világ simpathiáját elvesztették azzal a körülménnyel, hogy a főherceg magával vitte Adamovics Vilmit, akiről pedig nem a legjobb hírek keringenek.

A főhercegnő talán még csekély részben menthető szerelmi ügyének sötét háttere fivérének viszonya az Adamovics leánnyal. A szász trónörökös derék férj és családapa volt, aki nevével nem bánt rosszul. Lipót Ferdinándnak volt oka haragudni reá, mert sokszor megleckéztette oktalan cselekedeteiért és magaviseletiért.

A főhercegnőnek elhidegülése férje irányában, ha nem is Lipót Ferdinánd műve, de mindenesetre az utóbbi nagyon sokban hozzájárult ahhoz, hogy ez elhidegülés minél erősebb gyökeret verjen a trónörökösnek lelkében. Viszont senki sem tudja azt elhinni, hogy a főherceg csupán Adamovics Vilmiért oly óriási áldozatot hozott volna. Mindenki, aki a főherceget ismeri, meg van győződve arról, hogy Adamovics Vilmiával nem fog sokáig együtt élni, mert nem áthatatos ember semmiféle tekintetben. Ha esetleg rangjáról lemond, ha nőül veszi is a leányt, bizonyos, hogy nagyon rövid idő múlva megint a faképnél hagyja.

Ugy a főhercegnő, mint Lipót Ferdinánd abban a reményben vannak, hogy atyjuk gondoskodni fog róluk. Hogy esetleges nyomorúságukban nem fogja őket elhagyni. Pedig nagyon családoknak sem a szász, sem a bécsi udvar, de atyjuk sem fog velük törődni.

KÜLFÖLD:

Az osztrák egyeztető akció. Megirtuk annak idején, hogy az osztrák parlament munkaképességének helyre állítása végett a parlament elhatározta, hogy a reichsrathi és tartománygyűlési képviselők egy egyeztető bizottságot választ, melybe minden parlamenti párt választ megfelelő számú tagot. A cseh párt ennek már eleget is tett, mint azt a következő távirat jelenti:

Bécs, decz. 29.

A cseh reichsrathi, és tartománygyűlési képviselők végrehajtó bizottsága elhatározta, hogy a németekkel való egyeztető tárgyalásokra hat tagot küld ki. *Pacak* elnök irásban értesítette a miniszterelnököt erről a határozatról.

szerepre, ám nem jól fogta fel annak mibenlétét. Az ő Prinziávalja is többet mozgó, könnyebb genre-ű volt, mint az idejét gyermekkorától szerelme és a tábori tűz között töltött hősenek lennie kellett volna.

Mihályi volt Gvidó és *Gál Gyula* az ősz *Marco Colonna*. Ellenük kevés kifogást lehetne tenni, ha csak nem náluk is a több nyugalom hiányát. Kitűnő volt *Gyenes* első felvonásbeli *Trivulzió* szerepében. Ha mind az ő stíljét fogadta volna el, a darabnak még sokkal nagyobb leendett volna a hatása. Pedig, tény, a kihívásoknak így sem volt vége, hossza.

A rendezés a főpróbán sokkal jobb volt, mint a premieren. Így a Pizába vonuló felszerelési csapat az első előadáson perczes gyerekek futólépésében tűnt el. Később Piza látóképe gyöngye színpadi technikáról tesz bizonyosságot. És a harmadik felvonás népjelenete? Az a sok színinövendék, karácsonyi ajándéktól vihogó arczával, ez lenne Piza népe, éhinségtől szabadult asszonyainak extázisa? Eféle abszurdumoknak nem lenne szabad történnie. Jó szerencséje a direktóriumnak, hogy kevesen veszik észre az ilyeneket Budapesten. Hozzá vannak már szokva.

Am békét hagyok a kifogásoknak. Nagy sikere volt tegnap a Nemzeti Színháznak s művészeinek Maeterlinck révén. Ez a flamand származású író, a kinek művei olyan ellentétes véleményeket keltek eddig maguk iránt s ezzel is bizonyítva volt kvalitása, esztendő óta diadalal járja be Európa színpadait.

Az emberek kezdenek megbarátkozni az alakítandó muzeum ügyével.

(f. l.)

FŐVÁROS.

A jövő év első közgyűlése. Az 1903. évi első fővárosi közgyűlés január 7-ikén, szerdán délután 4 órakor lesz.

Fertőző betegségek. A tisztifőorvosi hivatal jelentése szerint az elmúlt héten a következő fertőző betegségek fordultak elő: Tífusz 6, bárányhimlő 71, vörheny 47, kanyaró 126, difteritisz 39, fültü-gyulladás 9, egyiptomi szembetegség 6, hökhurut 8, orbáncz 27, gyerekkágyi láz 1. Halálozás vörheny 3, kanyaró 3, difteritisz 6, orbáncz 1, gyerekkágyi láz 1.

Olvasóinkhoz.

Az új esztendővel a *Magyarság* fennállásának negyedik esztendejét kezdi meg. Küzdelmes időnek eredményeképpen a negyedik év elején köszönetünket fejezzük ki, hogy a közönség a *Magyarság*-hoz megjelenésétől kezdve hiven csatlakozott és önzetlen hazafias törekvéseinket felismerve, készségesen járult a *Magyarság* megerősödéséhez.

Három esztendő lankadatlan munkásságára hivatkozva, olvasóinkat szükségtelen biztosítunk arról, hogy kitzűzött célunk: a magyar társadalom egységét, hagyományos szabadelvű alapon, az egységes magyar társadalom erejével pedig a nemzeti államot intézményeiben, szellemében, gazdasági életében kiépíteni, s ez alapon — mert csak így van létjoga az államok sorában szerepelni — kifelé helyzetét biztosítani.

Igaz, hogy e nagy cél megvalósítására eszközeink még szerények, de törekvésünkben segít bennünket az a függetlenség, amely politikai, társadalmi és közgazdasági tekintetben a *Magyarság* lelke, ereje és irányának egyetlen, de legfőbb biztosítéka. A *Magyarság* csak nemzeti kérdéseket ismer, de nem ismer feszélyező kérdéseket. A *Magyarság* a felekezeteket, az agrárizmust, a merkantilizmust csak addig fogadja el és addig támogatja, amíg a nemzeti érdekek szolgálatában állanak. Ezentul minden felekezeti és minden gazdasági harc csak a társadalmi bomlásnak lehet a forrása, s így üldözni fogjuk.

A *Magyarság* tehát az egyetlen orgánus, mely minden mellétekintet nélkül minden napnak minden eseményét hiven visszaadhatja és becsületes, szókimondó, minden léhaságtól ment, igaz lelki újság.

Ily módon szolgálva tovább is céljainkat, joggal reméljük, hogy a nemzet független gondolkodói s a jó hazafiak e lap körül fognak továbbra is csoportosulni, s így sikerülni fog azt a közszellemet ápolni, amely közügyekben az egyéni érdekek, a kiváltságok felett kizárólag csak a nemzet és egységes társadalom nagy érdekeit tartja szem előtt.

E közszellem elterjesztését azáltal is kívánják előmozdítani, hogy lapunkat minden üzleti érdektől menten, nagy anyagi áldozatok árán a *legolcsóbb politikai napilappá* tettük, hogy így eljuthasson a legszegényebb magyar ember hátlékába is.

Lapunk főszerkesztője *dr. Györfly Gyula* és felelős szerkesztője: *Fényes László*, egyénisége és a körülötte csoportosuló író, és kiváló újságíró-gárda kezesség arra, hogy lapunk rendíthetetlenül fog kitzűzött célja fel-törekedni.

ELOFIZETÉSI ARAK:

Helyben:
Egy óra kor. . . . . 1.— Negyedévre . . . . . 3.—
Félévre . . . . . 6.— Egész évre . . . . . 12.—

Vidékre:
Egy óra kor. . . . . 1.20 Negyedévre 3.60
Félévre . . . . . 7.— Egész évre . . . . . 14.—

Egyes példány ára 4 fillér (2 kr.)

TÁVIRATOK.

A szultán veresége.

Madrid, decz. 28. A Marokkóból érkezett hírek nagyon nyugtalanítóak. Az Imparcial-nak azt jelentik Tangerből, hogy a szultán csapatai 2000 halottat és sebesültet vesztek a felkelők ellen.

Madrid, decz. 29. A Marokkóból érkező hírekre a külügyi, hadügyi és haditengerészeti miniszterelnökkel tanácskoztak a teendő óvintézkedésekről. A párisi és a londoni nagykövetség utasításokat foglaltak ki. A hadügyi és a haditengerészeti miniszter ki fogja jelölni azokat a szárazföldi és tengeri csapatteket, amelyek szükség esetén kirendelendők.

London, decz. 29. A Times levelezője, aki lóháton az első hirt hozta Tangerbe a szultán vereségéről, azt táviratozza, hogy Fez városa helyzeténél, hiányos készleténél és falainak rozoga állapotánál fogva néhány nappal tovább nem tarthatja magát. A lakosság csak addig marad hű a szultánhoz, amíg ez meg tudja őket védeni. Néhány napi ostrom éhínség kitérését jelenti. A trónkövetelő tekintélye nagyon fog emelkedni. A most még hű törzsek a szultánt nem fogják elhagyni, ha a várost meg tudja tartani. A déli részek is támogatni fogják, de ebben az esetben polgárháború kikérülhetetlen. Tényleg az egész hadsereg szenvedett vereséget, mert Fezben nagyon kevés katonaság maradt.

Venezuela.

Washington, decz. 28. Bizonyára jó ideig fog tartani, míg a venezuelai kérdésben valamilyen okmány készen lesz az aláírásra. A külügyi hivatal hangsúlyozza, hogy távolról sem szándékozik ebben az ügyben főszeretpet játszani. Roosevelt elnök és Hay külügyminiszter sem a jegyzőkönyvek vezetésével, sem a tárgyalások irányításával sem foglalkoznak.

Caracas, decz. 28. A Marietta amerikai ágyúszázad holnap elhagyja a venezuelai vizeket. Attól tartanak, hogy távollétében La Guayrában félre találják magyarázni. Az Egyesült-Államok követe ma közölte, hogy Roosevelt elnök nem akarja elvállalni a békebíró tisztséget és azt ajánlotta a venezuelai kormányra, hogy a kérdést a hágai békebíró elé vigye. Azt ajánlják, hogy Washingtonban bizottság üljön össze, amelyben a hatalmasságok nagyköveteikkel, Venezuela pedig külön megbízottai képviseltesse magát. Németország kijelentette, hogy követeléseinek biztosítását elfogadja egyéb fizetés helyett.

Gróf Wedel Bécsben.

Bécs, decz. 28. Wedel gróf az új német nagykövet ma reggel ideérkezett.

Reformok Persiában.

Köln, decz. 29. A Kölnische Zeitung jelenti Pétervárról, hogy a perzsa kormány véglegesen elhagyta, hogy az állam pénzügyi háztartását belga szakemberek közreműködésével reformálja. E végre már 30 belga ember érkezett Teheránba. A pénzügyek vezetését teljesen ezeknek a felügyelete alá helyezik. Erre az intézkedésre az adott okot, hogy az egész pénzügyi rendszer helytelennek bizonyult, mert zavarokat okozott a leszámolásoknál és nehézségeket az ellenőrzés tekintetében.

Lamsdorff utazása.

Szófia, decz. 29. Lamsdorff gróf orosz külügyminiszter tegnap este különvonattal elutazott innen. Ferdinand fejedelem és a miniszterek elkísérték Caribrodig. A fejedelem Lamsdorffnak arany dohányszelenczét ajándékozott, amelygyémántokból kirakott monogrammjával van díszítve.

Belgrád, decz. 29. Megczáfolják azt a hírt, hogy Lamsdorff gróf Nisben a csárnak azt a kívánságát terjesztette elő, hogy egy mohtenegrói herceg legyen Maczedonia kormányzója. Ezt a kérdést a nisi beszélgetés során egy szóval sem érintették. Helytelen az a híresztelés is, hogy Sándor király állítólag elkedvetlenedett. A király nem jelenhetett meg a pályaudvaron Lamsdorff elutazásakor, amint megérkezésekor sem volt ott. Lamsdorff a csárnak semmiféle levelet nem adta át a királynak.

NAPI HIREK

Budapest, decz. 29.

— Időjárás. A légnyomás délkeleti irányba került, a depresszió északkelet és északnyugat felé erősebb. Európában az idő enyhe, északi felében csapadékos és viharos, déli felében száraz. Nálunk a hőmérséklet kevéssé süllyedt az éj folyamán. Különböző az idő változókéony és északkeleten esős.

Jóslat: Változókéony enyhe idő várható, helyenkint esővel. Áram: 3-3.

— Lamsdorff Budapesten. Gróf Lamsdorff ma déli egy óraker érkezett a keleti pályaudvarra, ahol az orosz főkonzul, Lwov Sándor várta s vele a királyi váróteremben értekezett. A külügyminiszter 2 óra 15 perczkor utazott Bruckon át Bécsbe.

— Bartók Lajos betegsége. Altalános a nagy részvét Bartók Lajos, a Petőfi-társaság alelnökének súlyos betegsége fölött. A nagybeteg a Vöröskereszt-kórház belgyógyászati osztályán fekszik nagy szenvedések között. Inczedy Béla egyetemi tanár kezeli s a beteget állandóan számosan keresik föl közéletünk kitérőseivel.

Ma délután már — mint telefonon jelentik — az agónia is beállott s orvosai szerint a katasztrófa minden pillanatban várható.

— Az orosz külügyminiszter Bécsben. Bécsből jelentik, hogy Lamsdorff gróf orosz külügyminisztert, aki ma este érkezik Bécsbe, ő felsége holnap délután 2 óraker külön kihallgatáson fogadja. Este a gróf tiszteletére udvari ebéd lesz.

— Vizsgálat König tanár ellen. Annak idején, mikor a szász izgatokat sorra lepleztük le, megírtuk azt is, hogy König Mihály megyesi rajztanár Kasper Károly insbrucki kereskedőnek egy hatoldalal levelet írt azért, mivel magyar prospektust küldött neki. Ebben a levélben a magyarok iránt való tajtékozó gyűlölettel fejti ki az ismert zöldsász tanokat és egyuttal felhívja őt arra, hogy most már a mondottak alapján ne küldjön Magyarországra magyar nyelvű árjegyzőket. Wlassics Gyula közoktatási miniszter e levél alapján, melynek szövegét magyar fordításban közöltük, felhívta a megyesi ág. hitv. ev. konsistoriumot, hogy nevezett tanár ellen a vizsgálatot haladéktalanul indítsa meg. Erre vonatkozólag kezünk között van egy levél, melyből már látható az, hogy König ur hazudozással és azzal a naiv kifogással akar kibujni, hogy szavait helytelenül értelmezték. Ime itt közöljük a konsistorium magyar levelét, megjegyezvén, hogy azt betűről-betűre írjuk ide: szám 439. 1902.

Tekintetes Nattán Aladár czimiroda tulajdonos urnak

Budapest.

Az alulirt consistorium König Mihályt megyesi rajztanítót „Üzlet” politikai napilap múlt hó 19-én jelent 119. számában közzétett insbrucki Kasper Károlyhoz intézett leveleért felelősségre vonván és a fegyelmi eljárás ellen indítván, a fentemlített levél eredeti nélkül helyesen el nem járhat, mert König Mihály azt állítja, hogy a magyar fordítást mást mond, mint ő írni és kifejezni akart.

Ennek következtében kérjük czimed sziveskednék az eredeti levelét hivatalos használat céljára minél hamarabb ide átküldeni.

Medgyesen, 1902. Deczember 27-én.

Magyarország erdélyi részeiben levő ág. hitv. és országos egyház megyesi megyei konsistoriuma.

Lehrer János
esperes.

Joh. Schuster
tollnok.

— Uj nemesek. A hivatalos lap mai száma hozza, hogy a király Sváb Károly főrendiházi tagnak és törvényes utódainak, a köztügyek terén szerzett érdemei elismerésül a magyar nemességet „gavosdia” előnévvel díjmentesen adományozta.

— A Mont Pelée-tüzhányó kitörése. A Mevignon gőzös — mint St-Thomasból jelentik — tegnapelőtt, amidőn a Mont Pelée mellett elhajózott, a tüzhányó heves kitörését érezte, miközben sűrű fekete füst és porfelhők szálltak fel. A környékbeliek éjjel erősen világító fényt láttak, amely a tüzhányó kitörésétől származott. A lakosok félnek a tüzhányó újabb kitörésétől. Itt említjük meg, hogy a martiniquei megye tanácsa a francia kormányhoz feliratot intézett azzal a kérelemmel, hogy a miniszterelnök legyen tolmács a nagy államoknál, amelyek a szolidaritás csodálatraméltó érzelmétől áthatva, a szimpátia oly nagy tanujeleit nyújtották a szerencsétlen országnak.

— A temesmegyei állapotok. A temesmegyei züllött közigazgatási állapotokról írván, a többek között megírtuk, hogy Török Béla dr. főszolgabíró uton-utfélen üldözte Huszóczy Istvánt, aki a varjasi jegyzővel, a főszolgabíró unokaöccsével valami perpatvarta keveredett. Huszóczy feljelentést tett a főszolgabíró ellen, aki igazolta ártatlanságát. Huszóczy, ekkor azt állította, hogy Török főszolgabíró a tanukat megvesztegette, azért nem vallottak ellene. Ez okból a főszolgabíró Huszóczy István ellen rágalmasz miatt feljelentést tett a temesvári törvényszék előtt. Tegnap tartotta meg ebben az ügyben a törvényszék a főtárgyalást, mely alkalommal Kelemen Mihály varjasi iskolaigazgató és Kocsis István tanító eskü alatt vallották, hogy látták és hallották, mikor Török főszolgabíró Huszóczy Antalnak 200 koronát, Fritz Ferencznek pedig 180 adott azért, hogy ne valljanak ellene. A temesvári törvényszék ennek alapján Huszóczyt a rágalmasz alól felmentette. Ugy gondoljuk, hogy ezek után Török Béla dr. tudni fogja, hogy illendő dolog lesz a főszolgabírói széket ünnepélyesen elhagyni. Ez a per nagy bizonyíték a Lendl orsz. képviselő rópirata mellett s ezek után a közigazgatási bizottságok nyilatkozata nem intézheti el a többi hasonló vádakát.

— Családi dráma a munkástelepen. Véres családi dráma történt ma hajnalban a fővárosban. Egy fiatal férj, akit elhagyott a felesége, ma felkereste szülei lakásán az asszonyt, akit lelőtt, azután önmagát lötte agyon. Novák Ferencz budapesti születésű 28 éves bádigos segéd a dráma hőse. Két és fél évvel ezelőtt feleségül vette Iván Lidia 16 éves művirágkészítő leányt, aki Kúsnék László vasuti munkásnak volt a mostoha leánya. A fiatal pár a Magdolna-utca 42. szám alá költözött, ahol Novák házmeester volt. Az ifjú pár eleinte boldogan élt, később a férjből kitört a könnyelműség és a gondjaira bizott házbérből 500 koronát elsikkasztott. Ez év novemberében a háztulajdonos megtudta a sikkasztást, Novákot elcsapta és feljelentést tett ellene a rendőrségen. Amikor a leány szülei megtudták az esetet, leányukat rábírták arra, hogy hagyja el a férjét.

— Nem tühethük, hogy együtt élj egy sikkasztóval!

A leány végre is engedett szüleinek és hozzájuk költözött a kőbányai uton levő máv. munkástelep 45. számú házába. Ettől kezdve a fiatal 18 éves asszonyka újból dolgozni járt egy belvárosi művirágkészítő műhelybe. Az elhagyott férj többször megleste a feleségét, amikor munkába ment és kérlelte:

— Jöjj vissza hozzám, megbecsülöm magam.

A fiatal asszonynak mindig ez volt a válasza:

— Nem tehetem, a szüleim nem engedik!

Novák karácsony előtti napon is találkozott a feleségével. Hivatkozott a szent ünnepre, a múlt karácsonyra, amikor még boldogan éltek és azon igyekezett, hogy megpuhítsa az asszony szívet. Ez azonban minden ékesszólása dacára sem sikerült. Ekkor Novák magából kikelve megfenyegette a feleséget:

— Lidi, ezt megbáncd! Megöllek téged is, magamat is, de nem tudom tovább elviselni ezt az állapotot.

Fenyegetését ma be is váltotta. Reggel fél nyolcz óraker lesbe állott a munkástelep 45. számú háza előtt. Tudta, hogy felesége ilyenkor megmunkába. Pár percz múlva találkozott is a feleségével, akit megszólított.

— Eljöttem utoljára, hogy megkérjelek. Gondold meg még egyszer. Az asszony most is hajthatatlan maradt.

— Nem mehetek vissza. A szüleim kitagadnának és nem tudok így élni.

Erre Novák egy hatlövétű forgó pisztolyt rántott elő és mielőtt még a fiatal asszony elmenekülhetett volna, kétszer az asszonyra lött. Mindkét golyó a mellén találta az asszonyt, aki vértől elboritva összeesett. Novák erre maga ellen fordította a gyilkos fegyvert és a jobb halántékába lött. A golyó nyomban megölte az ekkeseredett embert. Felesége még élt. A mentők bekötözték a sebet, azután a Rókus-kórházba szállították. Az asszony állapota nem életveszélyes.

— Rablás Nagykárolyban. Ma éjjel ismeretlen tettesek betörték a nagykárolyi pénzügyigazgatóság helyiségébe és onnan mintegy

50.000 korona értékű ezüst és aranyműveket és kötvényeket raboltak el. Alapos a gyanu, hogy fővárosi betörők garázdálkodtak. A rendőrség széleskörű nyomozást indított.

--- **Humberték.** Párisból távirják, hogy ma érkeztek meg *Párisba* a Ceinture pálya udvarán Humberték, honnan kellő rendőri fedezet mellett azonnal a Conciérgeriebe kísérték. A spanyol határszálon Hendeyben nagy néptömeg várta a vonatot, amit az érkezés és indulás alkalmával fűtyüléssel fogadtak. A bordeauxi pályaudvaron néhány újságíró várta Humbertéket, de nem beszélhettek senkivel, Incidens utközben nem történt.

Páris, decz. 29.

Tegnap este a Conciérgerie előtt nagy kíváncsi közönség gyűlt össze, amely a Humbert-család megérkezését akarta megvárni. A tömeg csak éjjel 1 órakor oszlott szét. amikor híre ment, hogy Humberték csak ma reggel érkeznek meg. Csődületek és tüntetések kikerülése végett a rendőrség úgy intézkedett, hogy a Humbert-család már a Páris előtt levő teherpályaudvaron szálljon le a vonatról, onnan pedig kocsin vigyék a Conciérgeriebe.

Páris, decz. 29.

A Humbert-család megérkezésekor említésre méltó incidens nem történt. A pályaudvar peronján a közbiztonsági szolgálat főnöke és másodfőnöke, továbbá a községi rendőrség helyettes igazgatója és 40 rendőr várta a vonatot. Azt a kocsi, amelyben Humbertékat hozták, gyorsan lekapcsolták. A foglyokat az újságírók és a kíváncsiak hosszú sorfalán keresztül kellett kivezetni. A Conciérgerie felé vivő uton nagyon kevés ember várta a foglyokat vivő kocsikat, amelyek délelőtt ¼ 9 órakor érkeztek a Conciérgerie elé.

--- **A magyar kardvívás.** A millennáris versenyek lezajlása után a M. A. C. kezdeményezésére tudvalevőleg a magyar vívómesterek is eldobták nemcsak a magyar iskolát, de a magyar kardot is — az olaszért, mintha ez a szegény magyar kard lett volna okozója a millennáris vereségnek. Azóta a magyar mesterek is olasz karddal, olasz módra tanítják ma is a kardvívást.

Nehogy így a jó magyar iskolának, a melyet vívónk a millennáris versenyek alkalmával csupán *egyenlőleg* nem tudtak diadalra juttatni, — örökre nyoma vesszen úgy, miként az öreg *Keresztessy* methodusának: *Sztrakay* Norbert vívómester, akit egyáltalán nem tántorított el az olasz kard, — ez uton kéri és hívja fel a magyar vívó sportköröket, mestereket és mindazokat, akik a magyar iskola iránt még érdeklődnek, és annak előnyeiről és a magyar kard fölényéről minden elfogultság nélkül meggyőződni akarnak: — nyujtsanak neki módot és alkalmat arra, hogy ezt 30 évi tapasztalata után az illetőknek akár az ő helyiségekben, akár pedig saját lakásán (Soroksári-utca 34.) úgy elméletileg, mint gyakorlatilag alapos szakavatottsággal bemutathassa és azt a szegény magyar kardot magyar kézbe ismét visszahelyezze.

Lehetetlen, hogy egészen kihalt volna már minden magyar vívóból az a nemes törekvés és ambíció — ugymond *Sztrakay* felhívásában — hogy visszaszerezze annak a méltatlanul eldobott magyar kardnak régi dicsőségét s hírnevét. S felszólalása, felhívása a magyar vívás e jeles bajnokának minden athletikával foglalkozó előtt komoly figyelmet érdemel.

--- **A kedvezményes áru bérletjegyek és az évi szabadjegyek érvényének kiterjesztése.** A magyar államvasutak igazgatósága értesíti az érdekelteket, hogy az 1902-ik évre kiállított *kedvezményes áru bérletjegyek* és a *szolgálati évi szabadjegyek* érvénye 1903. évi január hó 31-ig kiterjesztetik. A rendes áru vagyis az 1902. évre kiadott 1000 korona áru I., 700 korona áru II. és 400 korona áru III. osztályu évi bérletjegyek érvénye azonban *foljó évi december hó 31-ével megszűnik*, vagyis a meghosszabbítás érvénye ezen jegyekre ki nem terjed.

--- **Páratlan vadászeredmény.** Mint lapunkat értesítik, gróf Széchenyi Bertalan segesdi uradalmában f. hó 4., 5., 6., 12., 17., 18., 19-én tartattak meg a téli nagy vadászatok, melyekben a házigazdán kívül résztvettek gróf Széchenyi Sándor, Lajos, Domonkos, gróf Széchenyi Géza, gróf Széchenyi Andor Pál, gróf Eszterházy László, Tallián Gyula főispán, Terítókre került 1604 drb mezei nyul, 341 drb öregi nyul (lassu) 384 drb fázánkakas, 25 drb fogoly és 1 drb róka; összesen 2255 drb vad.

--- **Országos bányászati kongresszus.** Az országos magyar bányászati kongresszust jövő esztendőben Petrozsenyban tartják meg. Petrozseny község képviselőtestülete ugyanis kérést intézett Teleky Géza grófhhoz, az orsz. bányászati és kohászati egyesület elnökéhez, aki a következő levélben válaszolt: **Tekintetes községi elöljárósnak Petrozsenyban.** Folyó hó 14-én 86-902. számú egyesületünk elnökéhez intézett becses meghívásukat köszönettel vettük s örömlőnkre fog szolgálni, hogy a jövő 1903. év nyarán alkalmunk leend szives meghívásuknak eleget tenni. Tisztelettel: Országos magyar bányászati és kohászati egyesület.

--- **Az országos polgári iskolai egyesület választmánya** ma délelőtt tartott *Lád* Károly elnöklete alatt ülést, melyen az elnök megnyitójá után *Valenszky* Gyula titkár és szerkesztő jelentést tett az egyesület működéséről. E szerint az egyesület külön polgári iskolai törvényt kért, mert a népoktatási törvény nem felel meg az iskolák magasabb színvonalának s nem felel meg nemzetiségi szempontból sem. Eddig is több javítást ajánlottak a miniszternek, többek között a polg. leányiskola tantervének módosítását. A fizetések rendezésével is foglalkoztak s élénk tevékenységet fejtettek ki annak érdekében. Megalkották az iskolai rendtartási javaslatot is. A pénztáros jelentése szerint a tagok száma 1000-nél több.

--- **Nyolcvan munkás halála.** A bányászati szerencsétlenségek sorozata megszorodott. Az áldozatok ismét a munkások sorából került ki. A legújabb bánya-tragédia az oroszországi Uspenszky szénbánya Anna-tárnájában játszódott le, ahol több mint száz munkás dolgozott. A bányában tűz ütött ki, még pedig olyan gyorsan és váratlanul, hogy mentésre már idő sem volt. Mindössze husz ember tudott megmenekülni a haláltól; nyolcvan pedig ott lelte halálát a bánya tárnájában. A megmenekültek is nagy égési sebeket szenvedtek.

--- **Dupuy leánya.** Érdekes, pikáns pör tartja lábban a párisi közönséget. A köztársaság elnöki palotájában lévő művészi gyűjtemény megalapítója, a nemrég elhalt Dupuynek Rómában is volt palotája és az az ügyvéd, aki a pecsétek eltávolításával volt megbízva, tudomást nyert arról, hogy Dupuynek van egy természetes leánya, aki igényt tart apja örökségére. A leány neve Rossi, és 1852 évben Firenzében született, férjnél can és igazolta, hogy Dupuy elismerte leányának. Az asszony azt hitte, hogy apja még 1870-ben párbajban esett el, s most, hogy érte sült atyja nem régi haláláról, örökösödési keresetével egy ügyvédot bizott meg. Irásai teljesen rendben vannak.

--- **Lövöldöző fináncz.** *Schmidt* Adolf pénzügyőri biztos a Somogy megyében, a szülői országon egy *Horváth* Ferencz nevű szülői illetőségű embert megállított s megkérdezte, mit visz batyujában. *Horváth* azt mondotta, hogy elemőzsiát. A biztos felszólította, hogy uljóna fel a kocsijára, mit *Horváth* vonakodott megtenni. A biztos ekkor előrántotta revolverét és azzal fenyegette meg. Mikor az sem használt, leugrott a kocsiról s dulakodni kezdett *Horváth*tal, amikor állítólag a kezében tartott revolver elsült és a golyó *Horváth* mellébe furdódott, aki rögtön összeesett. A haldokló embert Szulokra szállították, ahol jegyzőkönyvet vettek fel az esetről. *Horváth*nak családja s több gyermeke van.

--- **Nagy vasuti szerencsétlenség.** Tegnapelőtt este a Londonból érkező expresszvonat *Ontavió* mellett egy tehervonattal összeütközött. Az összeütközésnél 25 ember életét vesztette és több mint 30 ember súlyosan megsebesült. Az expressz-vonat tömve volt utasokkal.

--- **Magyar lovak Transvaalban.** Az angol hadügyminiszteriumhoz beérkezett jelentések szerint a Magyarországból szállított loványag ellenálló képessége az ottani klimatikus viszonyoknak váratlanul jól megfelelt. A lovak a hosszú tengeri ut miatt nagyon eleséggáza értek új hazájukba, de csakhamar új erőshöz jutottak és még a háboru után is teljesen használhatók voltak gazdasági célokra. Minthogy az e téren tett kísérletek teljesen beváltak, az angol kormány elhatározta, hogy lóvásárlásait Magyarországon tovább folytatja és nagyobb mennyiségű apament fognak beszerezni, hogy ezekkel a délafrikai loványagot megjavítsák. Az újabb lóvásárlások céljából legközelebb egy bizottság érkezik Budapestre.

--- **Karácsony a betegek mellett.** Fonyadtan peregnék már tülevelei a karácsonyfának itt és ott s diszkrétül kifosztva égetik majd el Szilveszter éjszakájára. A sok nyilvános és közönséges sorából érdekesen emelkedik ki az a karácsonyi tünnepély, amelyet egy most a Vörös Kereszt-kórházban beteg fekvő olvasónk ír le nekünk s amelyet röviden közreadunk, mert karácsonynak igaz fogalmát találjuk meg benne. A Vörös Kereszt Egylet ápoló népei, akik önfeláldozóan teljesítik hivatásukat éjjel-nappal, nem mehetek haza tünnepelni, mert sok volt a beteg, a nehéz, ápolást kívánó szerencsétlen. Hogy a hivatásukat teljesítsék, nagyobbára mind fiatal, intelligens leányok, még se maradjanak az tünnep melegsége, buzdító fényénélkül, nemesszívű főnöknőkük: *Houchard* Otília, felváltva maga köré gyűjtötte őket a karácsonyfá alá s mindeniknek kedveskedett némi kis ajándékkal, megvendégelte őket s hogy szórakozásban is legyen részük: a szabad időt élvező nének előképeket mutattak be társnőjüknek. Megható volt nézni, amint az ápolónéknak egymásután jöttek el a nehéz kötelesség teljesítés helyéről, hogy rövid szórakozás után, amely részükre a családi otthon pótolta, újból visszatérjenek tovább adni a vigasztalást, a hitet a Megváltó születésében. Olvasónk azt írja levelében: az ápolónéknak és az összes betegek nevében is fejezzük ki hódolatunkat ama szenvedéssel telep lakóinak háláját a jóságos főnökasszony iránt. Leirtuk gyöngéd gondoskodását, a tett maga eléggé beszél.

--- **Szerelmesek tradédiája.** Mosonból táviratozzák, hogy a város melletti *Level* faluban *Purgathoffer* Lipót levéli 21 év-s mézárós segéd belé szeretett a vasuti kiadó örnek leányába. A szép *Wimmer* Anna azonban nem viszonzotta a mézárós szerelmét. Ez nagyon elkésesítette a fiatal legényt, s mielőtt megakadályozhatták volna, revolverrel lelőtte a leányt, azután önmagát lötte föbe. A fiatal ember meghalt, a leány meg él, de semmi remény sincs életben maradásához.

--- **Székelly munkások pártolása.** Háromszék-megye egyik nagybirtokosa, *Mikes* Armin gróf, hogy a székelly munkásoknak állandó keresetet biztosítson, elhatározta, hogy *Zabola*, *Szöröcs*, *Petőfalva*, *Páva* és *Imetsfalva* községekben fekvő birtokai mezei munkáinak végzésére az eddig szerződöttet tótok helyébe lehetőleg székelly munkásokat alkalmaztat. Ezért a zabolai grófi uradalom gazdasági intézősége felhívást boesátott ki a szomszéd székelly vármegyék községeihez, hogy a jövő év tavaszától, azaz a tavaszi munkák megkezdésétől azok befejezéséig 104 mezei munkást szerződés alapján felfogad.

--- **Rövid hírek. Összeütközés.** Ma délelőtt ¼ 10 órakor az Erzsébet-körút felől a Teréz-körútra menő 190. számú villamos kocsit a király-utca felé haladó 121. sz. villamos kocsival összeütközött. A 190. számú kocsinak ugyanis a lánccéke elromlott és az ut sikossága miatt a kocsi előre szaladt. Apró zúzódásokon kívül egyéb baj nem történt. --- **Lakásfosztogatás.** Dr. *Szakács* János orvos és fivére dr. *Szakács* Ernő ügyvédjelölt e hónap 23-án vidékre utazott rákos-utca 15. számú lakásukról. Tegnap, hogy visszatértek, lakásukat teljesen feldulva találták, számos ruhaneműt és egy 200 koronáról szóló takarékpénztári könyv hiányzott. A lakást tolvajkulcsosok fosztották ki.

x **Boldog újévet és számos látogatást kíván** Rujder Sándor kárós, Podmaniczky-utca 37.

x **Felhívjuk olvasóink figyelmét** Herczeg és Horvát-Budapest, Kerepesi-ut 52. szám alatt, az „Adria” szállóval szemben létező nőidivat-áruházára.

x **Régi képek javítását, nemesi czimerek, dekorációk, arcképek és mindennemű festményeket készít** Linhart Vilmos Budapest, Hunyady-utca 27. Telefon 58-83.

NYILT-TÉR

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA

Ezen új, eredeti gyógy mód rendkívül sikeres korszakalkotó korszak, azaz a szív-, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbetegségek gyógyítására, vér- és főrbajoknál. Biztos védelem szélhűtés és a szervezet ellen 10 év óta ki lett próbálva és most évről-évre megújul. A gyógy mód megalapítóinak és egyedül képviselőjének egyetemi orvosnőjének (Hemopatia) rendelt. Budapest, V., Váci körút 18. szám alatt. Rendelés naponta 9-12-ig és 8-6-ig. Utazást levélre válaszol. Betegzet, infúzióval kívül is rendel. (Nehéz betegségek legbiztonságosabbja)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Nemzeti Szalon téli kiállítása.

A Paál-féle kiállítás után most nyílt meg újra a Nemzeti Szalon a művészeknek, hogy ez évi produktumaikat a nagy közönség elé állítsák.

Végig sétálva a kiállításon első tekintetre megállapíthatjuk, hogy sok kedves, igazi élvezetet nyújtó alkotás van. De van fölös számmal olyan is, melyről csodálunk kell, hogy a szalon ajtaján belül került.

A régi festő gárda leg többjével találkozunk a Nemzeti Szalonban, kik képesek megmenteni a kiállítás sikerét minden körülmények között.

Nem szólva *Munkácsy* Mihály két képéről, vagy Paál Lászlónak „Erdő belsejé”-t föltüntetett képéről, melyek a kiállítás keretéből magasan kiemelkednek: hanem a most élő művészeink alkotásait ösmertetjük röviden...

Az előcsarnok jó részben pasztell képekkel telt meg, melyeket itt-ott olajfestmény, rézkarc, lithografia tarkít. A kiállítók egy-két kivétellel jó nevű dilettánsok. E helyütt *Faragó* Géza „Najád”-ja tűnik ki pompás kidolgozásával, valamint *Honti* Nándor „Opera után Párisban” című képe.

Az első terem tartalmazza a legtöbb kiváló festményt. *Munkácsy*, *Paál* után *Csók* István két igen szép képe, a „Reggelinél” és „Leányfej” köti le figyelmünket. Igen jól esik a teremben szemlélni fiatal művészeink legszebb fejlődő tagjának, *Bachmann* Károlynak újabb, erős haladást tanúsító képeit; a párizsi kiállításon is kinttett „Anarchisták” című képét, mely oly mély benyomást gyakorol a szemlélőre, hogy szinte hallani véli a képen levő alakok borzasztó terveinek meghányavetését. Végtelenül kedves egy kis csendéletje is, nem nagyobb egy kis tenyérnyi vászonra, rajta egy kis leterített asztal, dohányzó készlettel és egy porcellán-kulacsával. Az a finom plasztikus kidolgozás, mely e kis képet jellemzi, a legjobb biztosíték *Bachmann* komoly haladására, s arra, hogy tőle még sok szépét várhatunk, mert minden tárgyát komolyan veszi és nem dolgozik azzal az ugynevezett művészi hanyagsággal. Nagyon szembevetendő kép e teremben még *Knopp* Imre „Tavasza”, *Gross* Béla „Érdekes mesé”-je, *Madarász* Gyula „Tanya”-ja, *Neogrády* Antal „Őszi séta”, *Rubovics* Márk „Olvasó leány”, *Stróbl* Zsófia „Apáca” című képe. Nem hagyhatjuk külön kiemelni *Bruck* Lajos „Sárga szoba” című képét, mely nem tárgyával, hanem igazán művészi kidolgozásával köti le a néző figyelmét.

Bár nem szándékozunk a művészi színvonalat meg nem üző képekkel foglalkozni, de egygyel mégis kivételt kell tennünk s ez *Reinhardt* Károly „Cserkesz leány” című képe, melyet ha a szépségükről híres cserkesz leányok meglátnának, nem hiszem, hogy megköszönnek a festőnek róluk táplált véleményét, eltekintve attól, hogy világos lilaszin haju cserkeszleányok sincsenek, de egyébként is, hogy azt a meglelt kora, arc és alakra határozottan nem szép matronát miért tette meg a festő „cserkesz leány”-nak, az rejtély.

A második teremben a *Kézdi-Kovács* László képei dominálnak, egy-két kivétellel mind hangulatkép. Oszintén szólva, láttunk mi már a művésztől sikerültebb alkotásokat is. Ugyanitt van egy egész új embernek *Major* Jenőnek tiz hangulatképe, melyekről egyelőre csak annyit írunk, hogy a tehetség jeleit határozottan elárulják. Itt van *Balló* Edétől „*Apponyi* Albert gróf” arc képe, mely a kiállítás egyik legsikerültebb festménye. ugyancsak tőle egy „*Krisztus*” kép, mely a megváltót fekvő helyzetben ábrázolja, midőn a keresztről levették. Sikertűt alkotás *Némethy* Károlyné „*Onarckép*”-e. Mielőtt e termet elhagynók, meg kell emlékeznünk még *Rubovics* Márk két képéről, mely bár kevés jgénynyel lép föl — 80—80 koronára értékelte a művész — mégis magán viseli az alkotója kezét.

A harmadik és utolsó teremben *Tury* Gyula „*Trau*”, *Szlányi* Lajos „*Erdőrszlet*” és *Szgházy* Gyula tehennel és hangulattal teli tájképe, *Endrey* Sándor „*Emlékdés*” című genre-képe válnak ki.

Még kell még emlékeznünk a szobornüvekről, melyből kevés van kiállítva, de az is nélkülözi a művészi értékét. Még legsikerültebb *Liget* Miklós „*Hegedős Gyula*” nevető fejszobra. M. K.

* A Petöfi Társaság tagválasztó közgyűlése. A Magyar Tudományos Akadémia dísztermében szombaton délután tartotta a Petöfi Társaság tagválasztó közgyűlését. A tagválasztás előtt a *Bulyovszky* Lilla-féle pályázat eredményéről referált *Prém* József. A pályabírák *Kiss* József, *Ferenczy* Zoltán és *Prém* József voltak. *Prém* József az ötvenhárom beérkezett mű közül a *Magyarnak születtem* című költeménynek javasolja kiadni a díjat, míg *Kiss* József és *Ferenczy* Zoltán a pályadíjak kiadása ellen érveltek. *Jókai* Mór indítványára szótöbbséggel kimondták, hogy a díjat nem adják ki. Azután megállapították a nagy közgyűlés programját. Végre a három úresedésben levő tagsági hely betöltése következett. Kilenc jelöltet ajánlottak: *Malonyai* Dezsőt, *Szavay* Gyulát, *Lamperth* Gézát, *Zempléni* Árpádot, *Szentesi* Gyulát, *Balla* Miklóst, *Vértessi* Gyulát, *Kabos* Edét, *Nógrádi* Pap Gyulát. Az általános szavazáson 34 tag vett részt. A tagválasztás eredménye lett, hogy *Szavay* Gyula, *Kabos* Ede és *Zempléni* Árpád lettek a Petöfi Társaság tagjai.

* *D' Albert* Jenő mult vasárnap vezényelte *Londonban* legújabb symphoniájának bemutató előadását a *Queens Halli* nagy zenekar közreműködésével. A 3000 főnyi közönség óriási lelkesedéssel fogadta a nagy mestert. Három évi szünetelés után *Budapestben* is viszontüdvözölhetjük a nagy zongoraművészt, ki tudvalevőleg *pénteken, január 9-én* rendezi egyetlen hangversenyét a *Royal* teremben. Jegyek *Méry* Béla zeneműkereskedésében *Andrássy* ut 12. kaphatók.

* *Monna* *Vanna*. *Maeterlinck* ma bemutatott színműve, a *Monna* *Vanna* iránt oly szokatlan az érdeklődés a közönség körében, hogy már a hétfői és keddi előadásra is a legtöbb jegy elkelt. Ez a körülmény arra indította az igazgatóságot, hogy az újdonságot e hét szombatiára és a jövő vasárnap estére is kitzúzte. A *keddi* és *szombati* előadások rendes bérletben tartatnak, a hétfői és jövő vasárnapiak pedig általános bérletszűnetben, amelyekre azonban a bérlek jegyeiket az előző nap déli 12 órájáig megválthatják. A *Monna* *Vanna* összes e heti előadásaira szóló jegyeket a színház elővételi pénztára és a jegyirodák már ma árulják.

* *Korona-Színház* Általános érdeklődés mellett folynak az előadások a *Korona-Színház*-ban. Csütörtökig a *Napraforgó* kerül naponként előadásra, amikor is a *Két huszár egy baka*, *pénteken* pedig a *Kintornás család* kerül színre. Vasárnap *Kerekes* *Mihály* *Hamis eskü* című népdramáját mutatják be. * *Színházak* *műsora*. *Hétfő, december 29.* *Nemzeti színház*. *Monna* *Vanna*. *M. kir. Operaház*. *Bajazzók*, *Piros cipők*. *Vigszínház*. *Loute*. *Népszínház*. *Bob herczeg*. *Magyar Színház*. *Niniche*. *Uránia*. A megváltás.

Kedd, december 30. *Nemzeti Színház*. *Monna* *Vanna*. *M. kir. Operaház*. *Berlichingen Götz*. *Vigszínház*. A doktor ur. *Népszínház*. *Bob herczeg*. *Magyar Színház*. *Niniche*. *Uránia*. A megváltás.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

§ *Megzavart idill*. *Farkas* *Dániel* orvos, kinek a *Hermína*-uton szépen berendezett gyógyszeranatóriuma van, ez év tavaszán válopert indított felesége szül. *Lónyay* *Teréz* ellen. Az asszony ki szeretete urát, a válóper megindítása daczára sem hagyta el férje házat, úgy, hogy az orvos kénytelen volt az asszony részére a szanatóriumban külön lakosztályt berendezni. *Farkas* *Dániel* nagyon hosszának találva a szalmaözvegyiséget, *Juhos* *Marit* egy feltűnően csinos asszonyt hozott a házba, kit mint házvezetőnőt fogadtak fel.

Juhos *Mari*, a ház urnője szerepét kezdte a házban betölteni s esküdt ellensége lett *Fazekas* *Dánielnének*. Ez időtől fogva egész sereg bünper indult meg a nyár folyamán, amelyekben hol *Farkas* *Dániel*, hol felesége, majd pedig *Juhos* *Mari* lett a vádlott. A büntetőjárásbírósnál alig mult el hét, hogy egy ilyen *Farkas*-féle pert ne tárgyaltak volna. Az orvos, ki különben már erősen túl van a hatvanas éveken, eközben megunta az örökös háboruságot s a ház népe és *Juhos* *Mari* meglepetésére *kibékült feleségével*. A kibékülés ez év november 13-án történt meg s a házafelek késő éjfélig elpozaragattak a kibékülés örömeire. A szobaleány egészen elesodálkozott, midőn urnője elpirulva kiadta neki parancsot, hogy hozza rendbe a hálórúhát, mely jó ideig el volt zárva a férj elől. Midőn lefeküdték, egyszerre *Juhos* *Mari*, kit a különös kibékülésről a szobaleány értesített, *hatod* *magával*

berontott a hálószobába s kiránczigálta az orvos hites feleségét az ágyból, össze-vissza verte s megöléssel fenyegetve, le nem írható sértésekkel illette a holtra rémült asszonyt, ki a szenvedett sértések következtében 19 napig volt kénytelen az ágyat őrizni.

Juhos *Marit* a rendőrség még aznap éjjel eltávolította az egymásba újból beleszeretett, elválni készülő házaspár lakásából s ellene, valamint a vele a hálószobába berontott eseléd ellen *Fazekasné* közcsend elleni kihágás, magánlaksértés, súlyos testi sértés és becsületsértés vétsége miatt feljelentést tett a budapesti büntető járásbírósnál, hol *Nágel* *János* bíró ma tárgyalta ez érdekes és pikáns részletekben bővelendő esetet. *Fazekasné* mint magánpanaszost a tárgyaláson dr. *Baumfeld* *Lajos* (Visontai helyettese) ügyvéd képviselte.

Vass *Károly* dr. ügyészégi megbízott, miután a botrányt mint házi alkalmazott — magán lakásban követte el vádlott, a közcsend elleni kihágás vétsége miatt nem veszi át a vád képviselőtét, *csupán* a *súlyos testi sértés* vétségében tartja fenn a vádat.

Panaszos *Fazekas* *Sámuelné* előadja az esetet mely szerint *Juhos* *Mária* felfeszítette a bezárt hálószoba ajtaját s hatodmagával hatolt oda be. Ismerteti a botrány részleteit, mely szerint *Juhos* *Mária* fején *3 helyen a haját kitepte*, a nyakán ütés által *12 centiméter széles vörös foltot idézett elő*, a bal félkar felületén szintén *feltűnő nyomokat hagyó zúzódást szenvedett*, melyek a kimutatott orvosi látélet szerint, valamely *tompa eszközzel* hajtattak végre rajta.

Vádlott mondja el ezután vallomását s becsalta egy orvosi bizányítványt, súlyos testi sértés vétsége címén, vizonvádat emel *Fazekas* *Dánielné* ellen.

Miután a kihallgatott tanuk ellentétes vallomása folytán több új tanu kihallgatása vált szükségessé, *Nágel* bíró a tárgyalást 1903. január 28-ára elhalasztotta.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabonatőzsde.

Készárúüzlet.

A vasuton az elmúlt két napon majd 50.000 q. buza érkezett fel, mely körülmény az üzletmenetet lanyha irányba terelte. Az enyhe időjárás s azon remény, hogy még hajóval is fog *Budapestre* érkezni áru tavasz előtt, szintén hozzájárult a lanyhuláshoz.

A malmok mindössze 13.000 q. buzát vásároltak 5—10 fillérrel olcsóbb áron.

E hónap 26-án este 6 órától e hónap 28-dikán este 6 óráig

	érkezett	elment
buza	45505 q.	12 q.
rozs	1657	206
árpa	6791	713
zab	832	—
tengeri	1901	203
répcze	—	—
liszt	105	19332
korpa	—	2550

Határidőüzlet.

A készárúüzlettel lépést tartva, a határidő piacon is lanyha volt az irányzat. Az árfolyamok rendkívül gyenge forgalom mellett visszaestek.

Délben jegyez:

Áprilisi buza	7.69—7.70
Áprilisi rozs	6.69—6.70
Áprilisi zab	6.19—6.20
Májusi tengeri	5.75—5.76

Értéktőzsde.

Előtőzsde. Osztr. hitel 683.25, magyar hitel —, aranyj. —, korona —, leszámítoló —, jelzálog —, rimamurányi —, államvasut. 628.—, déli vasut —, alpesi —, márka —, városi villamos —, ipar és kereskedelmi bank —, közuti vasut —.

Zárlat. Osztrák hitel 683.—, magyar hitel —, 4 százalékos arany —, korona —, leszámítoló 721.50, jelzálog 779.50, rimamurányi 468.50, államvasut 681.25, déli vasut —, Alpesek 375.50, márka —, városi villamos —, ipar- és kereskedelmi bank —, közuti vasut 631.—.

Laptulajdonos:

A „MAGYARSÁG” lapkiadó-vállalat.
Telefon szám: 154.

0000 SZEGÉNY CSELED 0000

megéri, hogy a remhideg és a szent ünnep beálltával egy kis ajándékot adjunk neki. Erre egyedül a mi áruházunk alkalmas, nálunk kapható.

1 vég 30 rőtös Duna vászon	5.95
1 " 61a Herczeg vászon	5.50
1 " Székely vászon	6.25
1 " 61a lepedő vászon	9.10
1 " Bőr vászon	5.-
1 " R.R.R. Chiffon	7.20
1 " R.R. Chiffon	6.60
1 " 30 rőt ezéna kanarász	3.95
1 " 30 " nagyon finom	3.75
1 " 50 " legfinomabb	7.25
1 " ágyhuzatra való csínvat	7.50

1 vég Menyasszony vászon	7.75
1 " Irlandi vászon	6.00
1 " tollhuzat fehér 30 rőt	6.50
1 " sárga, kék, rózsaszinben	6.50
1 " text tisztavászon pohártörő	1.75
1 " asztal készlet, jó minőségű fehér és színes	1.75
1 " készlet ajour széllel valódi damaszt	1.75-2.90
1 " ablakra való csipke függöny	2.50
1 " ablakra való szövet függöny	1.75

Előnyös árak.

1 " 8 rőt ággy és asztalterítő (1 készlet)	5.50
1 " finom selyemfűző Clott v. Csehmir paplan	6.75
1 " 4 rőt, minden szízenben kapható.	9.-
1 " finom adas paplan	1.75
1 " legfinomabb	1.75
Fodorral mindig 4 rittal drágább.	
Lószar és tengerifü ágybetétek a legjobb kivitelben mérték szerint készíttetnek.	
1 " gyönyörű selyemruha	25
1 " remek angol ruha	16
1 " legújabb Costum kabát és alöltözék	7
1 " kockás hűs doubigallér	7
1 " vattás finom posztó gallér	14
1 " női tavaszi kabát	12
1 " legj. anyagból készült Palete	5
1 " leányka fűzőkötés	5
1 " selyem flúzsa kabát	20

Megjegyzés! Vidékre minden csomagot, mely 10 forintot meghaladja portó és csomagolás mentesen küldjük.

20 forint után 30% pénzkári engedményt adunk. Árunk jóságáért régi jó hírnevünk szavatol, meg nem felelő árut szívesen vissza veszünk.

A felsorolt cikkek közül mintákat nem küldhetünk, mert a rendelések szétküldése maga is minden időnköt igénybe vesz. — Brocat bál belépő 2.75. Selyem menyasszonyi ruha 25 forint. Gyászruha-kelmékben óriási választék.

Alapítattott 1895. **HERCZEG és HORVÁT** női-divat vászon és confectió nagy áruház Budapest, VII., Kerepesi-ut 52. szám

SZÍNHÁZAK.

Kedd 1902. december 30-án

M. kir. Operaház. Berlichingen Götze Kezdeté 7 órakor.	Vigszínház. A doktor ur Kezdeté fél 8 órakor.
Nemzeti színház. Monna Vanna Kezdeté 7 órakor.	Magyar színház. Niniss Kezdeté 7/8 órakor.
Népszínház. Bob herczeg Kezdeté 7 órakor.	URANIA A megváltás Kezdeté 7 órakor

FOLIES CAPRICE.

VI., Révai-utca 18.
Igazgatóság: LEITNER és KELETI.
Ma este 9 órakor

Egy óra az anyakönyvi hivatalban

Bohózat. Irta: Caprice. 10 órakor!

Ejjeli szolgálat

Bohózat a vasuti életből. Irta: Forgalmista.

Végül 11 órakor:

A városi lakás.

Bohózat. Irta: Le Petit. --- Uj magánjelenetek.
A remek télikertben reggeli 5 óráig Munczy Lajos hírneves zenekara játszik.

Első budapesti kávémagazin szétküldési osztálya

KÁVÉ

tartós vászonzacskóban.	
4 1/2 kl. Cuba kávé	forint 7.50
4 1/2 kl. Mocca " "	forint 7.50
4 1/2 kl. Jáva " "	forint 7.50
4 1/2 kl. Gyöngy kávé	forint 7.50
1/4 kl. Császár keverék tea	forint 1.50

Belák István Budapest,
VII. kerület, Rottenbiller-utca 4. szám.

Fogak

2 forintól, valódi amerikai módszer, 10 évi jótállással
A gyökér eltávolítása főlegesen. Szájpadlás nélkül is. Vidékiek 24 óra alatt kielégíttetnek

Részletfizetésre is.

KOVÁCS J. fogműterme

Budapest, Károly-kört 9., II. em. 8. szám.
(Gróf Hadik-palota.)
Található naponta reggel 9-től délután 5-ig

A villamosság csodája!

A legszebb karácsonyi és újévi ajándék egy

Villamos zseblámpa,

mely egy gomb megnyomása után azonnal gyönyörű villamos fényt áraszt. Nem robban, nem tűzveszélyes. Elegáns, kényelmes, praktikus és tartós, minden háztartásban nélkülözhetetlen.

Ára 4 korona.

Tartalék-telep, melyet bárki maga a lámpába helyezhet 1 korona 20 fillér.

Csakis a pénz előleges beküldése mellett szállítja bérmentve

AUFFENBERG J.

Budapest, VII. ker., Klauzál-utca 29. szám.
Nem tetszőt mindenkor kicserélek.

FRANK SÁNDOR

szücs-mester
A „PERZSA SAHHOZ”
VII. ker., Vörösmarty-utca 57. szám.

Elvállal mindennemű szücsmunkát bármilyenféle kivitelben Javításokat olcsón és pontosan eszközöl. Téli ruhák megóvására elfogadtatnak. Molykár elleni jótállás. Téli ruhák megóvásnál javítva lesznek.

Pártoljuk a hazai kis iparost!

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Fellner Ármin

bejegyzett cég (10 évi főnállás). Budapest, Vörösmarty-utca 40., fizetésheptelen kereskedők ki-egyeztetését eszközölnék, kutatásokat és megfigyeléseket elfogadnak és ezeket gyorsan és leghatározottabban titoktartás mellett keresztülviszik. Bármily helyről megbízható információkkal szolgálnak, jutányos díjal

Hűvös munkák!
Klein Adolf
térfigyelő Üzletében
Budapest, VI., Dessoeffy-u.
23. sz.

„Munkácsi”-hoz.
Készít mérték szerint óltónyi vagy felöltőt 15 forintól teljebb gyapjuszövet maradékból. — Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek. Kiváratra mintákat küldök. Akadémiai szabadszat szerinti. Több évi tapasztalatomat **Neuhänder Testvérek és Weiner és Grünbaum** cs. és kir. udvari szabóknál szereztem.

RUJDER-kávéház

Podmaniczky-utca 37. Csengery-utca sarok.
Ma és minden este,

valamint vasár- és ünnepnap délután a közkedvelt **Balázs Pista** hangversenyez.

Férfiak ingyen kapnak.

olyan új találmány orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomag a egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapnak mindazok, akik érte irnak. Ez a legbámulatreméltóbb esodaorvosság, mely megmentett ezeket, akik fiatalkori kihágások folytán nem bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot, magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Hízzel a házi orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, akik fiatalkori kihágásokból származó nem bajokban, szellemi elgyengülésben, vagy krónikás bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, ahol a megerősítés szükséges, esodás eredményes gyógyítja az évek óta tartó betegségeket.
Óreg, fiatal egyaránt írhat a State Medical Institute-nak az alatt felzett címre, ahonnan a csomagot rögtön elküldik.

Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, akik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivétel nem tesz. Mindenkinek érte bárholonnan magyarul, mire titoktartás mellett postafordultával egy ingyen csomag orvosságot kap, magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni:
A levelet így kell címezni:
State Medical Institute, 75 Elekron Building, Fort Wayne Ind. Amerika.
A levelek mindig bérmentesítendők.

Kettős elektromágneses kereszt vagy csillag

R. B. 86967. szám.

Nem Volta-kereszt. Nem titkos szer. **gyógyít és felüdít** **kezeség mellett.**

E készülék gyógyít és segít fel-, túl- és továbbjutni; a migrén, neurálgia, vérférfi, hátpók, szédülés, a fülzúgás, nagyothadás, a szívverés, szivgyorsosk, asztmatikus rohamok, a gyomor-göröcsök és egyéb göröcsök, az érvénytelenség, a hideg kezek és lábak, a nem egyengülős, a csusz, köszvény, ischias, a gyengeség s ágyvedvesség bajában: influenzában s a vele járó hátifájásoknál; különösen ideggyógyászati s a vesék járó almatlanság s különböző gyengeségi állapotok bajában; a rendszeren vérkeringés bajában s még sok más oly bajban, a melynek a normális orvosi kezelés szerint villamos áram a gyógyító szere. Nagy figyelemre méltó az a körülmény, hogy huszéves betegségeket teljesen meggyógyított. Az tudományban levő elismérések és bizonyítványok, a melyek a világ minden részéből hálásan emlekeznek meg találmányomról, mindenkor mindenki által megtekintendők. A fitt fogókésőbbben 45 nap alatt nem gyógyít meg készülékem, az visszakapja a pénzét. Ahol már minden hasztalan volt, kérem, tessék a készülékemet megpróbálni. Figyelemztetem a t. e. közönséget, hogy az én készülékem nem téveszthető össze a Voltával, mely teljes hatástalansága miatt Németországból, sőt Ausztriából és Magyarországból is hívatatosan ki van tiltva, míg az én elektromágneses-készülékem kiváló gyógyító erejénél fogva, általában elismert, közkedvelt és elterjedt. Már csak rendkívüli olcsósága is erősen ajánlja.

Nagy készülék ára 6 korona. Kis készülék ára 4 korona.
Idült betegségeknek alkalmasandó. Csak gyermekeknek s hányon-örökény nőknél való.

Fő központi eladási és szétküldési hely a bel- és külföld részére:
MÜLLER ALBERT, Budapest, V., Vadász-utca 42/R. sz.
Kálmán-utca sarkán.

